

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΠΕΚΑΣ Η ΦΟΥΣΤΑΝΕΛΑ ΔΕΝ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΣΕΞΙ

Στο ιστορικό μυθιστόρημά του «Μαύρο Φυλαχτό» (εκδ. Ψυχογιός) η ιστορία μιλύκεται με τη μυθοπλασία, ενώ Σουλιώτες, αστοί Κερκυραίοι, ο Αλή Πασάς και Βοναπαρτιστές συνδιαλέγονται μέσω μιας υπόθεσης που έχει και στοιχεία μυστηρίου.

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΗΤΗ

Το έναυσμα ώστε να ασχοληθείτε με τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, αλλά και περιοχή: Όταν έμαθα πως οι ιδέες της Παλλικής Επανάστασης δεν έφτασαν απλώς, αλλά εφορμούστηκαν στα Επτάνησα, μόλις ο Βοναπάρτης κατέλαβε τη Βενετία το 1797. Η παρουσία των γάλλων επαναστατών, ακόμα και στην Πρέβεζα και στην Πάργα, επηρέασε άμεσα και τις ατζμαρίες του Αλή Πασά με τους Σουλιώτες. Συνειδητοποίηση, λοιπόν, πως τα γεγονότα του Σουλίου, που συνέβησαν στα τότε σύνορα Ανατολής και Δύσης, είχαν ιδιαίτερη δυναμική. Όχι, δεν ήταν απλώς ο πόλεμος ενός πασά με κάποιους λιαπές. Συνέβαινε μια κοσμογονία. Θα έγραφα, λοιπόν, για τον Σουλιώτη Μάρκο που γίνεται φίλος με τον Περσιβά, τον τελευταίο Έλληνα που είδε ζωντανό τον Ρήγα Φεραίο. Θα έγραφα για τον Μάρκο, τον κάλλικο Σουλιώτη σε ηρωικές εποχές, που η ευστραφία και η μουσική των γλιτώνων από τα δεινά, αλλά ως πότε... Που του παίρνει τα μυαλά ο έρωτας για μια όμορφη Κερκυραία, ενώ ο ενωμένος ρωσοτουρκικός στόλος πολιορκεί τη «δημοκρατική» Κέρκυρα. Που το χρέος της δολοφονημένης αδερφής τον κατατρέχει, ενώ ξεσπά ο πόλεμος με τον Αλή Πασά. Βέβαια, για να μην κρυβόμαστε, με επηρέασε και το γεγονός ότι η καταγωγή μου είναι απ' το Σούλι.

Ποιος είναι ο λόγος που οι νέοι Έλληνες συγγραφείς αποφεύγουν να ασχοληθούν με τον 19ο αιώνα και κυρίως σε ό,τι αφορά στην προεπαναστατική περίοδο ή την περίοδο της επανάστασης; Ίσως διότι η φουστάνελα δεν θεωρείται σεξί... Παρά το γεγονός ότι

οι φουστάνελαδες συχνά δεν φορούσαν εσώρουχο από κάτω. Κάτι που μάλλον θα γνώριζε ο Οσκαρ Γουαίντ, όταν φωτογραφήθηκε εύχινος. Πέρα από την πλάκα, δεν είναι εύκολη υπόθεση να γράφεις για ανθρώπους και εποχές για τα οποία γνωρίζουμε τελικά τόσο λίγα. Είναι εποχές μες στην ομίχλη.

Η μεγαλύτερη δυσκολία που έχει ένα ιστορικό μυθιστόρημα: Το πιο δύσκολο είναι να κατανοήσεις και να χτίσεις το ψυχολογικό προφίλ των χαρακτήρων. Το πηλικό πλαίσιο που τους διέπει είναι τελείως διαφορετικό από το σημερινό. Μπορείς ερευνηώντας να διαβάσεις και να μάθεις για τα ήθη, τα έθιμα, τα ρούχα, μπορείς να χτίσεις και την ατμόσφαιρα. Αλλά, αν δεν σκάψεις βαθιά μέσα σου και γύρω σου, θα αποτύχεις. Όταν διάβασα πως ο Τολστόι είχε κοπιάσει κιάοντας ενδελεχή έρευνα για να κατανοήσει το ψυχολογικό προφίλ των ηρώων του στο «Πόλεμος και Ειρήνη», βιβλίο που διαδραματίζεται μόλις πενήντα χρόνια πριν από την εποχή που το έγραψε, κλονίστηκα: Υπήρχε κίνδυνος να γράψω ένα σκουπίδι. Εφόρμσα στο μυθιστόρημα τεχνικές Στανισλάφσκι για να μπορέσω να σταθώ. Έκανα και διάφορα ζορκία για να βιώσει ο αναγνώστης μαζί μου την εποχή. Δεν την περιέγραφα, την έζησα.

Ένα μυθιστόρημα, για κάρη της μυθοπλασίας, έχει δικαίωμα να αυθαίρετεί σε ό,τι αφορά τα ιστορικά γεγονότα: Ο

καθένας μπορεί να κάνει ό,τι θεωρεί ορθό, στη δική μου περίπτωση πάντως προσπάθησα να δώσω τα ιστορικά γεγονότα όπως έγιναν. Ωστε να αντιληφθεί πλήρως ο αναγνώστης τι συνέβαινε στις ζωές των ηρώων. Επαιζώ μυθοπλαστικά μόνο με τις σκοτεινές πλευρές της ιστορίας. Ήθελα να μιλήσω για την αραβική ζωή των ανθρώπων, ενώ γύρω τους συμβαίνει καλασμός. Για παράδειγμα ήταν στοιχίμα να δείξω πως αισθάνεται ένας χωριάτης όταν μένει ξαφνικά σε ένα αρκοντόσπιτο, όταν κάνει την αδερφή του από μακριά ή όταν μπαίνει στη μάχη ενώ τρέμει τον εκθρό. Ενώ ο «ήλιγγος» τον οδηγεί να κάνει αποτρόπαια πράγματα με τον τρόπο του Αλήτ.

Σημειώνετε πως οι ιστορικές αναφορές στα γεγονότα του Σουλίου διαστρεφώνουν τα Ξηρα τους. Οι βασικές αποκλίσεις με τι έχουν να κάνουν: Τώρα θα μιλήσουμε. Θα πιο μόνο ότι κάποιος θεωρούς τους Σουλιώτες μόνο σούπερ ήρωες, κάποιος άλλος μόνο λιαπές. Το σίγουρο είναι ότι αυτοί οι άνθρωποι πήραν τα βουνά γιατί ήθελαν να είναι ελεύθεροι. Διότι τόλμησαν να τα βάλουν με τους δυνάστες. Κι έγιναν τρομεροί πολεμιστές και στη συνέχεια μισθοφόροι από ανάγκη, γνωστοί σε όλη την Ευρώπη για την ικανότητά τους στον πόλεμο. Οι ευρωπαϊκοί ρομαντικοί νόμιζαν ότι οι Σουλιώτες ήταν απόγονοι των Σπαρτιατών. Σε εκείνους που υποστηρίζουν ακόμα ότι οι Σουλιώτες ήταν απλώς λιαπές, απαντώ με τα λόγια των ίδιων: «Αν μπορούσαμε να ζούμε στον κόμπο, δικές μας θα ήταν οι κόττες που κλέβουμε». Αλλά είχαν προτιμήσει την ελευθερία, από το να σκύφουν το κεφάλι. Που αν δεν το 'σκύβεις, σε παλούκωναν. Στην κυριολεξία. Ήταν πολύ σκληρές εποχές.

Από τα αληθινά ιστορικά πρόσωπα που χρησιμοποιήσατε στην ιστορία σας, ποιο ήταν αυτό που σας φρόνκε πιο μυθιστορηματικά προκλητικό; Ο Σαρμπήλ είχε μεγάλο ενδιαφέρον. Δεν είναι και μικρό πράγμα να συμβουλευτείς τους Σουλιώτες στον πόλεμο, ενώ πιστεύεις ότι έρχεται η Αποκαλήμη. Εκείνος όμως που με γοητεύσε περισσότερο από όλους ήταν ο Περσιβάς. Αν και δεν είναι τόσο γνωστός, κράτησε το όραμα του Ρήγα ζωντανό μες στην Ελληνική Επανάσταση, και ακολουθούσε τα γεγονότα που αναφέρω στο βιβλίο μου.

Επιλέξατε να βάλετε στο κέντρο της ιστορίας μια βενετία. Αυτό σας φρόνκε δελεαστικό για ποιο λόγο; Όταν κάποιος σκόττει γυναίκα στο Σούλι, όρελλες για εκδίκηση να σκοτώσεις τέσσερις άντρες από τη φάρα του φρονιά. Αυτό νομίζω λέει πολλά για τη θέση της γυναίκας στο Σούλι. Στα Πάννενα των Οθωμανών είχαν τα χαρέμια. Όμως στο Σούλι, όταν οι φάρες είχαν διαφορές, μια γυναίκα έπνευσε για αντιπρόσωπο, ώστε να φιλιώσουν οι φάρες. Παράλληλα η ιδιαιτερότητα της σουλιώτικης βενετίας, από μυθοπλαστικές απόψεις, θα μου έδινε τη δυνατότητα να μιλήσω το ιστορικό μυθιστόρημα με πλούσια αστυνομική πλοκή. Για την ακρίβεια, ήθελα το βιβλίο να είναι, πέρα από ιστορικό μυθιστόρημα, και θρίλερ μυστηρίου.

Ποιους άλλους συγγραφείς ή βιβλία θεωρείτε «αγχογενείς» πως διαβάζοντας τον «Καπετάν Μικαήλ» και την «Αναφορά στον Γκρέκο» του Καζαντζάκη, συνειδητοποίησα ότι αν δεν σκάψεις μέσα σου, αν δεν βρεις τις ρίζες, ποτέ δεν θα μάθεις ποιος στ' αλήθεια είναι. Φυσικά δεν θα φτάσεις στην απλήτη αλήθεια, αλλά χερμάζεις μια μυξιά. Ως άνθρωπος, Αλλως χάνασε στη δίνη της εποχής. Όπως και η κώρα. Αυτά με έσηρωσαν σε φιλοσοφικό επίπεδο. Όσον αφορά το τεχνικό κομμάτι του μυθιστορήματος, μπορώ να πιο ότι τα βιβλία του Φίλιπ Κερ και του Ουμπέρτο Έκο μου ανοίξαν τα μάτια. Κινομα, επίσης, κοντά στο «Άρισμα» του Ζισκίντ, στην «Αισθηματική αγωγή» του Φλομπέρ που είναι από τα αγαπημένα μου βιβλία, αλλά και φυσικά στις αρχαίες τραγωδίες και στον Σέξπυρ. Από τους σύγχρονους απολαμβώνω τα βιβλία του Ζουρνού. Αλλά στην παρουσία φρόσηπ δεν θα με ενδιέφερε να γράψω κάτι έδικω να έτσι αστυνομική πλοκή. Με την έννοια του Σοφοκλή και του Σέξπυρ, όχι του αστυνομίου Μπέκα. ■

